EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 17.12.2014
COM(2014) 440 final/2

Corrigendum
This document corrects COM(2014)440 final of 2/7/2014.
Concerns all language versions.
A mistake has been spotted on the link included on page 3 of the Communication.
The text shall read as follows:

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN

GRÖN HANDLINGSPLAN FÖR SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG

Att hjälpa små och medelstora företag att omvandla miljöproblem till affärsmöjligheter

{SWD(2014) 213 final}

Inledning och bakgrund

Europeiska rådet konstaterade vid sitt möte i mars 2014 att Europa behöver en stark och konkurrenskraftig industriell bas, med avseende på både produktion och investeringar, som en avgörande motor för ekonomisk tillväxt och sysselsättning. Resurseffektivitet[1] är ett av de främsta sätten att stärka företagens konkurrenskraft, eftersom i genomsnitt 40 % av de europeiska tillverkningsföretagens utgifter enligt uppgift gäller råvarukostnader. Om man dessutom inkluderar energi- och vattenkostnader ökar denna andel till 50 % av den totala tillverkningskostnaden, vilket kan jämföras med 20 % i arbetskraftskostnader[2]. Europeiska rådet uppmanade även till fortsatt arbete för att dämpa de energikostnader som belastar slutanvändarna av energi, särskilt genom att fortlöpande investera i energieffektivitet och styrning av efterfrågan längs hela värdekedjan och på forsknings- och utvecklingsstadiet.

Förbättrad resurseffektivitet kräver att ett tillvägagångssätt som utgår från värdekedjan kombineras med genomförande av komplexa tekniska lösningar på företagsnivå. Det beräknas att förbättrad resurseffektivitet längs hela värdekedjorna skulle kunna minska behovet av insatsvaror med 17–24 % till 2030[3]. Dessutom är det så att 60 procent av allt avfall i dagens EU varken återvinns, komposteras eller återanvänds[4], vilket visar på ett enormt svinn av värdefulla resurser och betydande affärsmöjligheter för små och medelstora företag[5] som kan använda och sälja gröna produkter, tjänster och lösningar. Affärsmöjligheter kan också skapas genom att affärsmodeller av kretsloppstyp och grön teknik integreras i befintliga och nya små och medelstora företag i alla sektorer, även tjänstesektorn.

I Europa 2020-strategin fastställs att EU prioriterar att bli en hållbar ekonomi och att fastställa ambitiösa mål för klimatåtgärder och energieffektivitet. I småföretagsakten[6] framhävdes att EU och medlemsstaterna bör hjälpa små och medelstora företag att omvandla miljöutmaningar till möjligheter. Den gröna handlingsplanen ger en tydlig riktlinje och ram för hur EU, i partnerskap med medlemsstaterna och regionerna, tänker hjälpa små och medelstora företag att dra nytta av de affärsmöjligheter som övergången till en grön ekonomi[7] ger upphov till. Det här initiativet innehåller konkret en rad nya eller reviderade åtgärdsförslag på europeisk nivå, inriktade på små och medelstora företag. Den gröna handlingsplanen syftar till att 1) förbättra resurseffektiviteten i

[1] Effektiv resursanvändning innebär att man använder jordens begränsade resurser på ett hållbart sätt samtidigt som man minimerar påverkan på miljön och möjliggör ekonomisk tillväxt (genom relativ frikoppling av materialförbrukning).

[2] *Guide to resource efficiency in manufacturing: Experiences from improving resource efficiency in manufacturing companies*, Europe INNOVA (2012).

[3] Meyer, B. et al (2011), *Macroeconomic modelling of sustainable development and the links between the economy and the environment.* Studie för kommissionen (GD Miljö), http://ec.europa.eu/environment/enveco/studies_modelling/pdf/report_macroeconomic.pdf

[4] Avfallsstatistik från Eurostat (2011).

[5] En definition av små och medelstora företag finns på http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/sme- definition/index_en.htm

[6] Se http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/small-business-act/index_en.htm

[7] En ”grön ekonomi” är en modell som ”säkrar tillväxt och utveckling, skyddar människors hälsa och välbefinnande, ger anständiga arbetstillfällen, minskar ojämlikheterna och investerar i och bevarar den biologiska mångfalden inklusive dess ekosystemtjänster – naturkapitalet – för dess egenvärde och väsentliga bidrag till människors välbefinnande och ekonomiskt välstånd” (definition från Europaparlamentets och rådets beslut nr 1386/2013/EU av den 20 november 2013 om ett allmänt miljöhandlingsprogram för unionen till 2020 – Att leva gott inom planetens gränser).

europeiska små och medelstora företag, 2) stödja grönt entreprenörskap, 3) utnyttja de möjligheter som grönare värdekedjor medför och 4) underlätta marknadstillträde för gröna små och medelstora företag[8]. Initiativet läggs fram som komplement till meddelandet *Initiativ för grön sysselsättning – Ta vara på den gröna ekonomins jobbpotential*, som innehåller en färdplan för stöd till skapande av grön sysselsättning i hela EU, meddelandet om möjligheter till resurseffektivitet inom byggsektorn, paketet om kretsloppsekonomin samt översynen av avfallsmålen.

Den gröna handlingsplanen syftar till att bidra till den återindustrialisering av Europa som förespråkas i meddelandet *För en industriell renässans i Europa* (COM(2014) 14) och som stöds av Europeiska rådet, genom att stärka små och medelstora företags konkurrenskraft och stödja grön företagsutveckling i alla europeiska regioner, särskilt med tanke på att det för närvarande finns betydande skillnader i resurseffektivitet mellan olika sektorer och olika medlemsstater.

Den här handlingsplanen bygger på handlingsplanen för miljöinnovation[9], som innehåller riktlinjer för politik och finansiering på miljöinnovationsområdet inom ramen för Europa 2020-strategin. Flera åtgärder och instrument i den handlingsplanen är i högsta grad relevanta för små och medelstora företag, t.ex. resultattavlan för miljöinnovation, observationsorganet för miljöinnovation, det europeiska forumet för miljöinnovation, europeiska innovationspartnerskap och finansieringsinstrument för miljöinnovation inom Horisont 2020. Åtgärderna i den gröna handlingsplanen och handlingsplanen för miljöinnovation kompletterar sålunda varandra och ger viktiga synergieffekter. Den gröna handlingsplanen och handlingsplanen för miljöinnovation kommer att samordnas noggrant genom hela genomförandefasen.

Den gröna handlingsplanens fokus ligger på åtgärder på EU-nivå, som utformats för att passa ihop med, och förstärka, befintliga gröna initiativ för att stödja små och medelstora företag på nationell och regional nivå[10]. Den utformades i samråd med aktörer i medlemsstaterna som är aktiva på det här området, och den kommer även att genomföras i samarbete med sådana aktörer. De flesta medlemsstater och många regioner har särskilda organisationer och instrument, inte minst genom finansieringen av regionalpolitiken, för stöd till små och medelstora företag på de områden som den här handlingsplanen omfattar. Exempel på sådana åtgärder är tillhandahållande av information, uppbyggnad av kapacitet, främjande av samarbete och nätverk, direktfinansiering, underlättande av tillgång till finansiering osv.

I den gröna handlingsplanen fastställs en rad mål och åtgärder som kommer att genomföras på europeisk nivå inom den fleråriga budgetramen 2014–2020[11]. Alla åtgärderna är antingen nya

[8] Den gröna handlingsplanen för små och medelstora företag är inriktad på resurseffektivitet i allmänhet, utan att särskilt fokusera på energieffektivitet eller produktion av förnybar energi, som redan har blivit föremål för specifika kommissionsmeddelanden och lagstiftningsförslag.

[9] http://ec.europa.eu/environment/ecoap/index_en.htm

[10] Exempelvis kommer EU att ge stöd till åtgärder av betydelse för den gröna handlingsplanen genom sammanhållningspolitiken. Medlemsstaterna har gått med på att anslå över 100 miljarder euro från Europeiska regionala utvecklingsfonden till investeringar i små och medelstora företag, koldioxidsnål ekonomi och forskning och innovation.

[11] Åtgärderna i meddelandet har inga konsekvenser för EU:s budget utöver de anslag som redan har avsatts i kommissionens officiella ekonomiska planering.

eller reviderade versioner av tidigare åtgärder, som nu även tar hänsyn till den affärspotential som kan finnas i effektivare resursanvändning och tillgång till gröna marknader[12]. Resultaten av det offentliga samrådet om den gröna handlingsplanen, som hölls under det fjärde kvartalet 2013, avspeglas också i åtgärderna[13].

Konkret information om åtgärderna i det här meddelandet, med hänvisning till respektive stödprogram, t.ex. de europeiska struktur- och investeringsfonderna, programmet för företagens konkurrenskraft och små och medelstora företag, Horisont 2020, Erasmus+, Life och partnerskapsinstrumentet, kommer med jämna mellanrum att läggas ut på kommissionens webbplats (Generaldirektoratet för näringsliv)[14]:

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/public-consultation-green-action-plan/index_en.htm

I. Grönare små och medelstora företag för mer konkurrenskraft och hållbarhet

Att förbättra resurseffektiviteten i små och medelstora företag medför enorma möjligheter att minska produktionskostnaderna och öka produktiviteten. Enligt beräkningar kan det europeiska näringslivet spara totalt 630 miljarder euro om året genom att använda resurserna på ett bättre sätt[15]. Alltför få små och medelstora företag i Europa är medvetna om denna potential. Dessutom får små och medelstora företag inte tillräckligt stöd för sina ansträngningar att genomföra potentiella kostnadsbesparingar genom bättre resurseffektivitet. Detta kan inte bara leda till ökade produktivitetsskillnader i Europa, mellan företag som effektiviserar sin resursanvändning och företag som inte gör det, utan kan även försämra de europeiska företagens generella konkurrenskraft liksom många små och medelstora företags möjligheter att positionera sig i globala värdekedjor.

Varför är detta viktigt för små och medelstora företag?

Europeiska små och medelstora företag är generellt medvetna om att det är viktigt med resurseffektivitet: 75 % av de små och medelstora företagen i EU har fått ökade materialkostnader de senaste fem åren. Minst 93 % av de små och medelstora företagen i EU har vidtagit minst en åtgärd – vanligtvis en åtgärd utan höga kostnader – för att bli mer resurseffektiva. Av de små och medelstora företag som har vidtagit åtgärder för att förbättra resurseffektiviteten är det dock bara 42 % som har sett sina produktionskostnader minska[16]. Detta

[12] I det åtföljande arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar finns en förteckning över åtgärderna och i förekommande fall en tidplan för dem under perioden 2014–2020.
[13] Resultaten av samrådet: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/public-consultation-green-action-plan/index_en.htm
[14] Det ska bl.a. finnas information om särskilda anslag till åtgärderna i den gröna handlingsplanen och deras genomslag.
[15] *Guide to resource efficiency in manufacturing: Experiences from improving resource efficiency in manufacturing companies*, Europe INNOVA (2012).
[16] Alla uppgifter i detta stycke kommer från Flash Eurobarometer 2013 om små och medelstora företag,

visar att de små och medelstora företagen behöver få vägledning om hur investeringar i resurseffektivitet kan bli kostnadseffektiva.

Det råder dessutom stora skillnader mellan resurseffektivitetsnivåerna i tillverkningssektorn i de olika medlemsstaterna. Energianvändning och avfallsgenerering för en och samma tillverkningstyp skiljer sig kraftigt åt mellan tillverkningsföretag i olika europeiska länder[17].

Förbättring av resurseffektiviteten kräver specialistkunskaper som de små och medelstora företagen oftast inte har tillgång till, och de behöver därför hjälp med att se de potentiella långsiktiga fördelarna med att förnya sina processer och sin organisation i syfte att förbättra resurseffektiviteten. Små och medelstora företag som söker finansiering för stora inledande investeringar upptäcker dessutom i vissa fall att finansförmedlare betraktar detta som ett högriskområde. Därför är det viktigt att för det första uppmuntra små och medelstora företag att söka lämplig rådgivning om resurseffektivitet, genom kampanjer som är särskilt inriktade mot små och medelstora företag, och för det andra tillhandahålla sådan rådgivning i deras regioner.

Kommissionen har fastställt flera mål som ska uppnås genom följande åtgärder:

1. Ge praktisk information, råd och stöd till europeiska små och medelstora företag om hur de kan förbättra sin resurseffektivitet på ett kostnadseffektivt sätt

- Europeiskt expertcentrum för resurseffektivitet (*European Resource Efficiency Excellence Centre*), som ska inrättas 2015 och bygga på beprövad erfarenhet av stöd till resurseffektivitet i medlemsstaterna, kommer att ge råd och bistånd till små och medelstora företag som vill förbättra sin resurseffektivitet, både direkt och genom ett nätverk av partner i Europas regioner, och bli en referensinstans för verkningsfulla, kostnadseffektiva åtgärder för resurseffektivisering över hela EU. Centret kommer också att lämna information om – och, när så är lämpligt, hänvisa små och medelstora företag till – nationella strategier, program och åtgärder på området för resurseffektivitet och stöd till små och medelstora företag.

- Eurobarometern om små och medelstora företag, resurseffektivitet och gröna marknader kommer att bedöma resurseffektivitetstendenser bland små och medelstora företag över hela Europa och i USA i syfte att ge vägledning till ytterligare utveckling av politiken på det här området.

- Nätverket Enterprise Europe[18] kommer att uppmuntras att 1) organisera en europeisk kampanj om resurseffektivitet med informationsåtgärder (information på deras webbplatser, i sociala medier, presentationer vid evenemang (för befintliga nätverk), evenemang företag emellan) för att informera små och medelstora företag om fördelarna och möjligheterna med resurseffektivitet och 2) tillhandahålla rådgivning om resurseffektivitet för små och medelstora företag.

---

resurseffektivitet och gröna marknader: ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_381_eapdf.

[17] Calogirou C., S. Y. Sørensen, P. B. Larsen, S. Alexopoulou m.fl. (2010) *SMEs and the environment in the European Union*, PLANET SA och Dansk Teknologisk Institut, publicerad av kommissionen, GD Näringsliv: http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=4711

[18] Se http://een.ec.europa.eu/

- De europeiska struktur- och investeringsfondernas förvaltningsmyndigheter kommer att få stöd av kommissionen för att uppmuntra projekt på området för resurseffektivitet och för att sprida information om de affärsmöjligheter som erbjuds på gröna marknader, särskilt genom att visa upp lyckade exempel och verktyg från hela EU.

2. Ge stöd till effektiva mekanismer för överföring av grön teknik

- Kommersialisering av grön teknik spelar en mycket viktig roll för att små och medelstora företag ska kunna växa i den gröna ekonomin. Enterprise Europes databas för tekniköverföring, med över 23 000 profiler, kommer därför att fortsätta att uppdatera klassificeringen av nyckelord som rör resurseffektivitet och klimatrelaterad teknik, så att man bättre kan matcha utbud och efterfrågan bland små och medelstora företag.
- Enterprise Europes partner kommer också att uppmanas att se till att det finns ett nära samarbete mellan de olika sektorsgrupper som sysslar med resurseffektivitet, i syfte att underlätta informationsutbytet och överföringen av bästa praxis.

3. Underlätta tillgången till finansiering för resursrelaterade förbättringar och energieffektivitet i små och medelstora företag

- Flera av kommissionens webbplatser för små och medelstora företag kommer att uppdateras så att de bättre visar existerande miljöinformation, EU-finansiering för förbättring av resurseffektiviteten samt icke-ekonomiskt stöd för små och medelstora företag.
- Europeiska investeringsbanken (EIB) kommer att ge finansiering genom finansförmedlare för sådan förbättring av resurseffektiviteten som är kopplad till ekosystemtjänster och anpassning till klimatförändringar inom Finansieringsmekanismen för naturkapital (NCFF).
- Instrument för privat finansiering för energieffektivisering (PF4EE) kan ge stöd till bland annat små och medelstora företag och midcapföretag som gör mindre energieffektivitetsinvesteringar och som har kapacitet att använda energibesparingar för att betala tillbaka inledande lån.
- Ett nätverk och en grupp med offentliga och privata finansiärer och investerare som stöder miljöinnovation ska inrättas.
- Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) och Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) kommer under perioden 2014-2020 att ge stöd till små och medelstora företags konkurrenskraft, t.ex. i fråga om energieffektivitet, användning av förnybara energikällor och resurseffektivitet, eftersom de betecknas som prioriterade investeringar. Därför kan medlemsstater och regioner välja ut sådana investeringar för finansiering från de här två fonderna.

II. Grönt entreprenörskap för framtidens företag

Att förebygga och avhjälpa miljöskador och att gå över till en koldioxidsnål ekonomi är en samhällsutmaning som också skapar nya affärsmöjligheter för företagen. Miljöinnovation, liksom alla andra typer av innovation, behöver dock ett fertilt ekosystem för att kunna blomstra, och

gröna innovatörer behöver stöd för att kunna utveckla sina idéer och finansiering för att kunna genomföra dem i praktiken. Utvecklingen av grönt entreprenörskap påverkas positivt av närhet till kunskapsinstitutioner och av tillgång till utbildad arbetskraft och kontakter med näringslivet som underlättar samarbete mellan olika sektorer, förutsättningar som möjliggör uppkomsten av miljöinnovativa kluster.

Varför är detta viktigt för små och medelstora företag?

Små och medelstora företag behöver en gynnsam affärsmiljö, där gröna idéer lätt kan utvecklas, finansieras och föras ut på marknaden. Grönt entreprenörskap bör tas upp redan i (den högre) utbildningen, för att mentalt förbereda framtidens gröna entreprenörer. Grönt entreprenörskap bör också uppmuntras genom att man hjälper potentiella entreprenörer att hitta affärsmöjligheter som uppkommer genom omställningen till en resurseffektiv och koldioxidsnål ekonomi, t.ex. genom nya kreativa former av samarbete mellan näringslivet och universitetsvärlden. Alla former av innovation som stimulerar grönt entreprenörskap bör stödjas. Grönt entreprenörskap stimuleras också av nya affärsidéer som kombinerar resurseffektivitet med kreativitet, t.ex. den nya trenden med återvinningsförädling (s.k. upcycling) där återvinning och design förs samman. Utöver detta måste mer göras för att dra nytta av grön teknik som utvecklats genom forskning och vars praktiska genomförbarhet har påvisats. I detta sammanhang är det av avgörande betydelse att små och medelstora företag får stöd för att utforska miljöinnovativa affärsidéer, för att se om de är vetenskapligt och tekniskt genomförbara och om de har kommersiell potential, eftersom många små och medelstora företag inte har de resurser som krävs för att göra det på egen hand.

Kommissionen har fastställt flera mål som ska uppnås genom följande åtgärder:

1. Främja alla former av miljöinnovation, även miljöinnovation som inte är av teknisk natur

- Instrumentet för små och medelstora företag inom programmet Horisont 2020 kommer att hjälpa små och medelstora företag att utforska verkligt miljöinnovativa affärsidéer, för att se om de är vetenskapligt och tekniskt genomförbara och om de har kommersiell potential, i syfte att utveckla konkreta nya affärsverksamheter. Om en idé bedöms som affärsmässigt genomförbar kan finansiering ges för demonstrationsverksamhet. Små och medelstora företag kan redan ansöka om den här typen av stöd genom särskilda ansökningsomgångar som fokuserar på miljöinnovation och råvaruförsörjning, miljöinnovativ livsmedelsproduktion och livsmedelsberedning samt innovation inom ett koldioxidsnålt och energieffektivt system.

- Åtgärder inom samhällsutmaningen ”Klimatåtgärder, miljö, resurseffektivitet och råvaror” i Horisont 2020 understöder målen i den gröna handlingsplanen vad gäller att öka resurseffektiviteten genom systembaserad miljöinnovation och skapandet av en kretsloppsekonomi. Alla former av innovation omfattas. Olika typer av verksamhet beaktas, allt från forskning och demonstration till spridning på marknaden, samordning och nätverksbyggande.

- Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) kommer under perioden 2014–2020 att ge stöd till de små och medelstora företagens konkurrenskraft, särskilt

i fråga om energieffektivitet och förnybar energi. Dessa satsningar finns med bland de investeringsprioriteringar som medlemsstaterna ska satsa på i sina operativa program.

2. Underlätta affärspartnerskap, färdigheter och kunskap för grönt entreprenörskap:

- Meddelandet *Initiativ för grön sysselsättning – Ta vara på den gröna ekonomins jobbpotential* innehåller en övergripande färdplan för utveckling av de färdigheter som behövs för att åstadkomma en grönare ekonomi.

- Tillhandahållandet av information av hög kvalitet om miljöinnovation och miljöinnovativa små och medelstora företag kommer att främjas, i syfte att öka tilltron och minska investeringsriskerna, t.ex. genom initiativ som *Environmental Technology Verification* (ETV), som för närvarande genomförs som ett pilotprogram i EU.

- Nya affärsmodeller för resurs- och energieffektivitet i små och medelstora företag kommer att få stöd genom Life-programmet.

- Som erkännande för insatser till stöd för grönt entreprenörskap kommer de europeiska prisen för näringslivsfrämjande att delas ut till offentliga organ och offentlig-privata partnerskap som stödjer utvecklingen av gröna marknader och resurseffektivitet.

3. Dra större nytta av klustren till stöd för miljöinnovativa små och medelstora företag

- Resurseffektivitet kommer att bli ett särskilt ämne i utbildningarna inom *Cluster Excellence*-programmet (programmet för företagens konkurrenskraft och små och medelstora företag 2014–2020), som syftar till att göra klusterledare fullt medvetna om de potentiella åtgärder som kan genomföras i deras kluster för att ytterligare stimulera miljöinnovation och resurseffektivitet inom och mellan de små och medelstora företag som är medlemmar i klustren.

III. Möjligheter för små och medelstora företag i en grönare värdekedja

Nytillverkning med delvis återanvända och restaurerade komponenter, reparation, underhåll, återvinning och ekodesign har stor potential att bli motorer för ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning och samtidigt lämna ett betydande bidrag till arbetet med att lösa miljöutmaningarna. Genom innovation och ändrade produkter, produktionsmetoder och affärsmodeller kan företag minska både sin användning av dyra råvaror och sin avfallsgenerering. Av avfallet i EU är det 60 % som varken återvinns, komposteras eller återanvänds[19], och detta avfall ger ekonomiska möjligheter för små och medelstora företag att dra nytta av sektorsövergripande värdekedjor som utnyttjar resurser på ett effektivare sätt.

Kretsloppsekonomi[20] eller symbiotisk ekonomi[21] leder till större resurs- och kostnadsbesparingar

[19] Avfallsstatistik från Eurostat (2011).

[20] Kretsloppsekonomi innebär att produkters mervärde hålls kvar så länge som möjligt och att avfallsgenerering undviks. Resurser som är inneslutna i produkter används på nytt när produkten når slutet av sin livscykel, vilket medför ytterligare värde.

[21] Symbiotisk ekonomi bygger på att biprodukter från ett företag eller en sektor (t.ex. energi, vatten, logistik och

genom maximering av den tid som resurser, produkter och komponenter används. Bättre och effektivare resursanvändning genom avfallsminskning och omvandling av avfall till nya produkter och tjänster kan bara åstadkommas med hjälp av miljöinnovation, nya mellanhänder och förmedlingstjänster. Det behövs en stöttande miljö för att små och medelstora företag och entreprenörer ska kunna ingå nya affärsförbindelser som gör det möjligt att gå över till kretsloppsekonomi.

Varför är detta viktigt för små och medelstora företag?

Trots att det har påvisats att stora fördelar kan uppnås genom innovationer som leder till minskad avfallsgenerering och samarbete i sektorsövergripande värdekedjor, finns det fortfarande barriärer i systemet, i form av en kombination av rättsliga, institutionella, tekniska och kulturella hinder, som sätter käppar i hjulet för effektivare åtgärder och nätverksbyggande mellan företag och därmed också högre resurseffektivitet. I dagsläget säljer t.ex. 44 % av storföretagen i EU sitt skrot till ett annat företag, medan det bara är 24 % av de små och medelstora företagen som gör samma sak[22]. Eftersom det ofta behövs specialistkunskaper och nätverk är det många gånger svårt för små och medelstora företag att utveckla och dela med sig av kunskap om avfallsminskning och avfallshantering och att utnyttja den potential som uppstår genom att man undviker avfallsgenerering och återanvänder produkter, material och avfall, som en del i olika värdekedjor. Höga transaktionskostnader och stora inledande investeringar kan också minska intresset för att inlåta sig på transaktioner som rör återanvändning och återvinning av resurser, särskilt med tanke på att det är svårt att på förhand fastställa de potentiella vinsterna, eftersom det saknas erfarenhet och det råder osäkerhet beträffande kvalitetsfluktuationer, specifikationer och leveranstider. Dessutom kan utbyten inom värdekedjan innebära tekniska utmaningar, eftersom biprodukter i form av avfall eventuellt måste omvandlas och anpassas innan de kan föras tillbaka in i värdekedjan igen.

Kommissionen har fastställt flera mål som ska uppnås genom följande åtgärder:

1. Ta itu med systemhinder för samarbete i värdekedjor mellan olika sektorer och länder samt för skapande av och samarbete mellan företag, genom att underlätta utvecklingen av tjänsteaffärsmodeller och återanvändning av material, produkter och avfall

- Analys av de systemhinder som försvårar tillämpning av affärsmodeller av kretsloppstyp i små och medelstora företag, effektiv användning av material från avfallsflöden samt symbiotiska industriprocesser. En sådan analys är avgörande för utvecklingen av bästa möjliga EU-åtgärder för att ta itu med dessa brister och främja de små och medelstora företagens roll i kretsloppsekonomin.

2. Underlätta sektorsövergripande samarbete i syfte att främja kretsloppsekonomin

- Minst 75 % av budgeten för den kommande åtgärden med klusterdrivna projekt för nya industriella värdekedjor inom Horisont 2020-programmet kommer att anslås till stöd för innovation i små och medelstora företag. Åtgärden syftar till att stödja samarbete mellan sektorer och regioner samt innovationsprojekt som drivs av små och medelstora företag

material) används av ett annat företag eller en annan sektor.

[22] Flash Eurobarometer 2013 om små och medelstora företag, resurseffektivitet och gröna marknader: ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_381_eapdf.

genom att integrera dem bättre i kluster och olika värdekedjor.

- Det europeiska observationsorganet för kluster kommer att förse regionerna med bättre kartläggning av geografiska koncentrationer av miljöindustrikompetens samt identifiering och analys av sektorsövergripande klustertendenser, inklusive internationalisering av kluster och industriella omvandlingstendenser inom miljöindustrin.
- Demonstrationsregioner ska väljas ut, som kan tjäna som exempel på miljöinnovativa systemlösningar.
- Spridning av kretsloppsekonomiska affärsmodeller ska främjas via Life-programmet, och fördelarna för små och medelstora företag ska demonstreras.
- Inrättande av en expertgrupp som ska fokusera på systembaserad miljöinnovation inom ramen för Horisont 2020.

IV. Marknadstillträde för gröna små och medelstora företag

EU har ett strategiskt intresse av att ta itu med de större miljöutmaningarna, t.ex. klimatförändringen. Vi ser att den miljömässiga utarmningen och utsläppen växer hastigt i många länder med hög ekonomisk tillväxt och, i vissa fall, en industrialiseringsprocess som befinner sig i sin linda. Att hjälpa dessa länder att gå över till grön ekonomi kommer att vara av avgörande betydelse. Samtidigt är EU ledande på området för grön och utsläppssnål teknik, vilket ger fantastiska möjligheter att kombinera klimatförändrings- och andra miljöskyddsmål med utveckling av handel, investeringar och affärsmöjligheter för europeiska företag, särskilt små och medelstora företag, i dessa länder.

Varför är detta viktigt för små och medelstora företag?

EU:s internationella åtaganden på områden som samarbete i klimatförändringsfrågor eller grannskapspolitik medför konkreta möjligheter för europeiska små och medelstora företag med relevant sakkunskap att få tillträde till nya marknader för teknik, produkter och tjänster för effektiv minskning av koldioxidutsläpp. EU står för ungefär en tredjedel av världsmarknaden för miljöindustrin och är nettoexportör. Den här världsmarknaden växer med ungefär 5 % om året och den förväntas ha tredubblats till 2030[23], vilket ger stora möjligheter för EU-företag. Det är dock inte många små och medelstora EU-företag som säljer sin gröna teknik eller sina gröna produkter och tjänster till länder utanför EU. Av de små och medelstora företagen i EU är det 87 % som enbart säljer på sina nationella marknader[24]. Att det är så ont om små och medelstora företag som arbetar internationellt förklaras vanligtvis med att det saknas en stödjande ram som kan hjälpa dem att få tillträde till utländska marknader.

Små och medelstora företag har större möjligheter att komma in i globala värdekedjor om de samarbetar med andra företag än om de agerar på egen hand. Det behövs mer internationellt

[23] IDEA Consult, ECORYS, 2009, studie om konkurrenskraften i EU:s miljöindustri, tyska federala ministeriet för miljö, naturskydd och kärnsäkerhet, 2009, *Greentech – Made in Germany 2.0*.
[24] Flash Eurobarometer 2013 om små och medelstora företag, resurseffektivitet och gröna marknader: ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_381_eapdf.

samarbete om man ska uppnå en bättre resurseffektivitet i Europa och hjälpa små och medelstora företag att lyckas integrera sig i globala värdekedjor. För att konkurrera internationellt måste små och medelstora företag på området för resurseffektivitet söka upp internationella partner, inte bara för att sälja utan också för att hitta råvaror och få tillgång till forskning, kunskap eller färdigheter längs hela värdekedjan. Sådant samarbete underlättas ofta av kluster, som fungerar som riktiga språngbrädor för små och medelstora företag att å ena sidan komma in på internationella marknader och å andra sidan inleda affärssamarbete och utveckla långsiktiga strategiska partnerskap inom och mellan olika värdekedjor. Dessutom kan små och medelstora företag också utnyttja de internationella kontakter och nätverk som redan har upprättats av multinationella företag, universitet och andra institutioner i klustren.

Kommissionen har fastställt flera mål som ska uppnås genom följande åtgärder:

1. Främja en grönare inre marknad i EU

- De europeiska standardiseringsorganisationerna kommer att uppmuntras att ta hänsyn till kretsloppsekonomiska mål när de fastställer standarder, för att bygga vidare på kommissionens tidigare insatser för att integrera miljöaspekter i den europeiska standardiseringen[25].

2. Underlätta tillträdet till internationella marknader för gröna entreprenörer

- Skapande av europeiska strategiska klusterpartnerskap som främjar allianser mellan kluster från olika sektorer, i syfte att utveckla en gemensam internationaliseringsstrategi. Allianser inom grön teknik och miljöinnovation kommer att uppmuntras.

- Internationella uppdrag för att hitta internationella partner kommer att uppmuntra samarbete på områdena för resurseffektivitet och miljöinnovation, och de kommer att prioriteras från fall till fall, med beaktande av det berörda landets särdrag och av handelspotentialen.

- Finansieringsinstrumenten inom programmet för företagens konkurrenskraft och små och medelstora företag kommer särskilt att ge stöd till små och medelstora företags internationalisering genom att främja deras utveckling över gränserna.

3. Underlätta den konkreta tillämpningen av teknik för resurseffektivitet i partnerländer genom samarbete med europiska små och medelstora företag

- Genom en åtgärd för utsläppssnål affärsverksamhet kommer man att ge tekniskt stöd till upprättande av samarbetspartnerskap mellan företag och kluster i EU och företag och andra motparter i medelinkomstländer samt till utveckling av gemensamma, ekonomiskt solida, förslag[26] som tillvaratar båda parters intressen samtidigt som konsekvens i utvecklingspolitiken garanteras.
- Uppbyggnad av nya entreprenörsverksamheter som är baserade på grön teknik i länder på den

[25] Exempel på kommissionens tidigare insatser: meddelandet *Integrering av miljöaspekter i europeisk standardisering* (KOM(2004) 130) och meddelandet *En strategisk vision för europeiska standarder: bättre och snabbare hållbar tillväxt i den europeiska ekonomin före 2020* (KOM(2011) 311 slutlig).

[26] Ett projekt eller förslag är ekonomiskt solitt om det är tillräckligt väl underbyggt – både finansiellt och konceptuellt – för att kunna få finansiering från institutionella långivare.

södra sidan av Medelhavet genom samarbete med europeiska små och medelstora företag.

V. Styrning

Konceptet för och utformningen av den gröna handlingsplanen för små och medelstora företag, så som den presenterades i samband med offentliga samråd om den framtida politiken för små och medelstora företag, och särskilt det offentliga samrådet om den gröna handlingsplanen under det fjärde kvartalet 2013, har fått brett stöd från de medlemsstatsförvaltningar och de företrädare för små och medelstora företag som svarade[27]. Det europeiska nätverket av företrädare för små och medelstora företag[28] har också ställt sig positivt till planen och gläder sig över dess tydliga fokus på den affärsnytta som kan uppstå till följd av miljöutmaningar. Det är därför viktigt att genomföra planen grundligt. Detta kräver att kommissionen och medlemsstaterna helhjärtat engagerar sig politiskt för initiativet.

Varför är detta viktigt för små och medelstora företag?

Målen och åtgärderna i denna handlingsplan måste genomföras på ett resurseffektivt och verkningsfullt sätt för att de ska få genomslag i hela Europa och gynna små och medelstora företag.

Kommissionen har fastställt flera mål som ska uppnås genom följande åtgärder:

1. Övervaka och uppdatera kommissionens åtgärder till stöd för små och medelstora företag på detta område

- De åtgärder som är kopplade till den här gröna handlingsplanen för små och medelstora företag kommer att övervakas regelmässigt, inklusive de anslagna ekonomiska medlen, i dialog med företrädare för små och medelstora företag, och programmets verkningsfullhet kommer också att bedömas. Uppdaterad information om åtgärderna kommer att ges via kommissionens webbplats.

- Resultatgranskningen av små och medelstora företag[29] är en årlig granskning och bedömning av ländernas framsteg i arbetet med att genomföra småföretagsakten, t.ex. hur de har lyckats genomföra princip IX om att ”göra det möjligt för små och medelstora företag att omvandla miljöproblem till affärsmöjligheter”, och den kompletterar därmed den granskning som görs via den gröna handlingsplanen.

2. Samordning, samarbete och bästa praxis på europeisk, nationell och regional nivå kommer att stödjas

- Styrningsmekanismen i småföretagsakten, som omfattar resultatgranskningen av små och medelstora företag och nätverket av företrädare för små och medelstora företag, kommer att användas för att skapa en plattform för utbyte av bästa praxis mellan medlemsstaterna

[27] Resultatet av samrådet: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/public-consultation-green-action-plan/index_en.htm
[28] Se http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/small-business-act/sme-envoy/index_en.htm
[29] Se http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/index_en.htm

beträffande stöd till små och medelstora företag för att hjälpa dem att omvandla miljöproblem till affärsmöjligheter. Det europeiska nätverket av företrädare för små och medelstora företag kommer särskilt att utnyttjas för att diskutera genomförande av sådan praxis, resultat och hinder.

- Samordning kommer att etableras med högnivåarbetsgruppen för miljöinnovation i syfte att garantera ett kontinuerligt informationsflöde, konsekvens och bättre utnyttjande av synergier mellan de olika initiativen. Vid behov kommer samordning också att eftersträvas med andra grupper på europeisk nivå, som är verksamma inom andra politikområden, t.ex. miljö, sysselsättning, utbildning, utvecklingssamarbete osv.